

SUDSKA KRONIKA: SLUCAJ MILOSEVIC

Author: IWPR

Pise Ana Uzelac iz Haga (TU Br 398, 15-mar-05)

General Radomir Gojovic, bivsi predsjednik Vojnog suda u Beogradu, predocio je Medjunarodnom sudu za ratne zlocine letke koji su pripadnicima Vojske Jugoslavije (VJ) dijeljeni na Kosovu 1999., i kojima im se naredjuje postivanje Zenevske konvencije.

Takodje je upoznao sud i sa statistickim podacima o istragama koje su srpski vojni tuzioci u to vrijeme pokrenuli zbog sumnje da su drzavne snage sigurnosti pocinile ratne zlocine.

Izgleda da se Milosevic – koji se brani samostalno – nada da ce ovim svjedocenjem uspjeti osporiti neke od navoda iz kosovske optuznice koja je protiv njega podignuta. U potonjoj stoji da bivsi srpski lider, kao vrhovni zapovjednik jugoslavenskih snaga sigurnosti, nije ucinio nista kako bi sprijecio ili kaznio zlocine koji su navodno pocinjani nad Albancima.

Otkako je prije sest mjeseci poceo dokazni postupak obrane, ovo je prvi put da je bivsi jugoslavenski predsjednik posegnuo za jasnim pravnim argumentima, nastojeci osporiti optuzbe konkretnim cinjenicama i dokumentima.

Milosevica se tereti za planiranje i organiziranje operacije protjerivanja oko 800.000 kosovskih Albanaca iz regije, koja je 1999. prakticno otpocela istog trenutka kada i tromjesečno NATO-vo bombardiranje Srbije. Zracni su udari predstavljali odgovor na ranije srpsko nasilje nad albanskim civilnim stanovnistvom.

Haski tuzioci tvrde da su masovna protjerivanja u razdoblju od ozujka/marta do lipnja/juna 1999. bila pracena ubijanjem, te sistematskom pljackom i unistavanjem albanske imovine.

U kosovskoj optuznici protiv Milosevica dokumentirano je 17 odvojenih slucajeva masovnog ubijanja, u kojima je ukupno stradalo gotovo 1.000 zrtava.

Doduse, na ovoj tjednom se svjedocenju pokazalo da – uz jedan jedini izuzetak – ti slucajevi nisu izazvali nikakvu reakciju jugoslavenskog vojnog tuzilastva, koje je uglavnom bilo zaokupljeno incidentima u kojima je stradao znatno manji broj zrtava.

Milosevic je i osobno procitao podatke koji su se ticali nekih od tih zlodjela.

Tako je, recimo, opisao kako su srpski vojnici ubili petoro albanskih civila koji su se krili u jednom vec napustenom selu, te kako su potom leseve bacili u bunar, koji su nakon toga zapalili.

Milosevic je ukazao i na to da su dva albanska civila bila izvedena iz jednog izbjeglickog konvoja i potom ubijena. Najzad, okrivljeni je govorio i o tome kako je jedan komandir voda svojim vojnicima naredio da “utvrde kalibar [sic] svog oruzja” na jednom Albancu. “To je imalo za posljedicu da je civil ubijen”, mirno je procitao Milosevic.

Iako je riječ o službenim dokumentima, Albanci se u njima spominju kao "Siptari" – što je na srpskom pogrdan naziv.

Medjutim, od svih masovnih pogubljenja o kojima je Milosevic ovoga tjedna pred sudom govorio, u optuznici je spomenuto samo jedno.

A taj, jedini slučaj o kojem su istragu pokrenuli i srpski i haski tužitelji, jest navodni zločin u selu Izbica, u kojem je – prema optuznici – stradalo najmanje 120 albanskih civila, pogubljenih potkraj ozujka/marta 1999.

Mada Haski tribunal tvrdi da je zločin počinjen 28. ozujka/marta 1999. – svega četiri dana nakon što je počelo NATO-bombardiranje – istraga o njemu bila je pokrenuta znatno kasnije.

Za vrijeme unakrsnog ispitivanja, tužilac Džefri Najs (Geoffrey Nice) pokušao je dokazati da su srpske vlasti istragu pokrenule samo zbog toga što Beograd nije uspio zataskati spomenuti masakr, postoje su američki špijunski avioni načinili snimke izbičkih grobnica, koji su kasnije prodrli i u javnost.

Svjedok je pak uporno tvrdio kako postojanje tih snimaka ni na koji način nije utjecalo na istragu, koja je po njegovim recima bila pokrenuta čim je Beograd prikupio dovoljno dokaza o masakru. Također je napomenuo i da su srpski tužitelji pokrenuli istrage o nizu drugih zločina koje je Hag previdio – povodom, na primjer, otkrića 140 grobnica u selu Dosevac.

Tokom svjedočenja, Gojović je objasnio da vojni tužitelji, zbog zračnih udara NATO-a, zapravo nisu bili u prilici sprovesti istrage, naglasavajući da su sve vrijeme rada bili izloženi smrtnoj opasnosti.

U potpunom unakrsnom ispitivanju ispostavilo se da se samo jedna od srpskih istraga ticala zlodjela koje je službeno okvalificirano kao "ratni zločin", dok se u ostalim slučajevima radilo o "ubojstvima".

Najs je to pokušao objasniti nastojanjima da se prikrije stvarna priroda doticnih zločina. No, Gojović tvrdi da je to učinjeno samo zato što je po tada važećim srpskim zakonima ratni zločin za sobom povlačio znatno blažu kaznu, tako da su se vojni tužitelji navodno trudili da počinocima budu izrečene što teže kazne.

Svjedok, međutim, nije iznio podatke koliko je optuženih bilo osuđeno ili kažnjeno. Procedura je bila "složena" i duga, rekao je on, pa je u mnogim slučajevima potrajala i nakon što je on 2001. prestao obavljati dužnost. U jednom su slučaju trojica vojnika proglašeni krivima i osuđeni na kazne od sedam do devet godina zatvora, ali je visi sud te presude naknadno poništio.

Jedan od promatrača sudjenja izjavio je za IWPR da je ovoj tjedno svjedočenje bilo po mnogo čemu "jedinstveno".

"Bilo je to prvi put da Milosevic čini upravo ono što i treba činiti svaki branilac – iznosi činjenice i dokaze, umjesto političkih teorija", rekla je Hakelina Verrijn Stjuart (Heikelina Verrijn Stjuart), nizozemska pravica koja sudjenje Milosevicu komentira za državni radio.

"Ali sam se tokom svjedočenja pitala je li shvatio da time ujedno priznaje i mnoge činjenice koje je do sada pokušavao poreći."

Unakrsno ispitivanje Gojovica trebalo bi biti nastavljeno i sljedeceg tjedna.

Ana Uzelac je voditeljica programa IWPR-a u Hagu.

Location: Serbia
Kosovo

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-kronika-slucaj-milosevic-12>